

Ugryn T.V., Assistan Professor,
Institute of Philology, National Taras Shevchenko University of Kyiv
PhD in Linguistic studies, Paul Valery Montpellier III
University, France

The notion of socio-discursive representation and its main characteristics

The article gives a brief interdisciplinary diachronic analysis of the concept of socio-discursive representation, singles out its main characteristics, and describes the causes and the conditions of its emergence.

Key words: *socio-discursive representation, representational paradigm, social representations theory, cognitive studies.*

УДК 811.111

Філатова О.О., к.філол.н, асист.,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка

НОВІ АНГЛІЙСЬКІ НОМІНАЦІЇ ГОДИННИКІВ

У статті розглядаються нові англійські номінації на позначення годинників. Основним джерелом матеріалу дослідження є спеціалізовані сайти присвячені новинкам у сфері побутових предметів, а саме різних видів годинників. Лексичні одиниці аналізуються з позиції лексичної, пропозитивної, первинної та вторинної номінації, різних словотвірних механізмів. Звертається увага також на поліномінацію як один із видів створення назви для годинника.

Ключові слова: *номінація, лексична одиниця, лексична номінація, пропозитивна номінація, первинна номінація, вторинна номінація, словотворення, поліномінація.*

XX століття називають найдинамічнішим у всій історії людства, "стрибком часу", "футурошоком" [Тофлер 2002]. У своїй книзі Елвін Тофлер зазначає, що саме у XX столітті було створено більшість матеріальних благ щоденного вжитку. Саме тоді і з'являється нове поняття – дизайн, як абсолютно новий вид діяльності, пов'язаної з проектуванням предметного світу, як вільна творчість окремої людини. Засоби дизайну підпорядковані ергономічним цілям і завданням технічної естетики – зручності, полегшенню користування речами, комфорту, простоті обслуговування [Філатова 2012: 13-14]. Дизайн протиставляється

моделюванню – поверхневій обробці предмета, і є цілісною системою діяльності, якій належать важливі соціальні функції: у масовому виробництві він є вузлом взаємодії виробників та ринку через надання зовнішнім формам продуктів споживчого вигляду [Фіелл 2008, с. 4]. Дизайн виконує також і власне естетичну функцію: красиві і зручні речі формують смак і викликають потребу в красі. Дизайнер часто визначається як художник, а власне дизайнерські речі як єдність функціонального та красивого [Воронов, Плотников]. Підвищення рівня комфорту, збільшення вільного часу стимулюють наше бажання задовольняти психологічну потребу діяти, створювати, перебудовувати, творити. [Костенко 1986: 5]. Така увага до формотворчості викликає появу нових назв цих оригінальних предметів. Назви є нестандартними, відображають зовнішній вигляд предмета, його технологічні властивості, одразу запам'ятовуються та стимулюють покупку. Ця стаття присвячена розгляду нових англійських назв на позначення годинників, що, в контексті вищезазначеного, становить її **актуальність**. Вперше проаналізовано номінації годинників у діахронічному аспекті. **Об'єктом дослідження** є власне номінації різноманітних настінних та наручних годинників, будильників. **Теоретична значущість** статті відображається у прагненні вивчити нові реалії та явища сучасного світу, дослідити принципи їх вербалізації, а також пояснити взаємодію когнітивного та лінгвального середовища.

Годинник уже давно став звичним атрибутом для нас. Забувши чи загубивши його, ми не можемо правильно орієнтуватися й планувати день. З розвитком суспільства в цілому, та науково-технічного прогресу зокрема годинник перестав бути простим предметом для ідентифікації часу. Це й прикраса будь-якого інтер'єру, і барометр, і дзеркало. Не дивно, що дизайнери усього світу прагнуть зробити годинник ергономічним і зручним у використанні, оригінальним і незвичним, – таким, який задовольняв би індивідуальні потреби кожної людини і був виразником її іміджу.

Існування різних видів годинників у різні часи позначалося і на включенні їх назв у загальний словниковий склад англійської мови. Наприклад, лише у 2000 році до словника англійської мови увійшла назва атомного годинника – *atomic clock – a precise clock that measures time by using the regular oscillations of individual atoms of*

molecules [C21ED 2000]; цифрового годинника – *digital clock* – a type of clock that displays the time digitally, i.e. in cyphers, as opposed to an analog clock, where the time is displayed by hands; електричного годинника *electric clock* – a clock that is powered by electricity instead of powered manually or by other sources of energy, specifically in order to wind the mainspring or to drive the pendulum or oscillator, годинника-таймера *time clock* – an apparatus with a clock which stamps on cards (known as timecards) the time of arrival and departure of staff, especially in a factory [C21ED 2000]. Поява таких годинників та входження їх назв у лексикон англійської мови є відображенням їхньої популярності.

Традиційними типами годинників є *water clock, carriage clock, candle clock, tower clock, grandfather clock, alarm clock, stopwatch, sundial, hourglass, quartz clock, lighthouse clock, cuckoo clock*, про що свідчать відповідні статті в словниках середини та другої половини ХХ століття [COD 1956], [HALD 1969], [HALD 1982].

Відповідно до основних номінативних типів назви годинників поділяються на:

✓ **Лексичну номінацію:**

■ Однослівна номінація *sundial, hourglass, sandglass, stopwatch, Forerunner, Aromawaker, Moonwatch, Chocomatic,*

■ Словосполучення, які поділяються на

• вільні словосполучення *banjo clock, banjo timepiece, floral clock, flower clock, Liquid time, bike wheel clock, capsule clock, clock tuner, ring watch, puzzle alarm clock, cassette watch, clip watch, magnet clock, Hidden Time Watch, Dawn watch, Everyday Special, mirror watch, sharing watch, Light o'clock, sandglass clock, geek clock, Fortis IQ, Study bal, Timeless Garden, wane clock, Braille watches, Receipt clock, Verbarius clock,;*

• словостягнення *candle clock, sand clock, incense clock, Oil-lamp clocks, projection clock, steam clock, torsion pendulum clock, torsion clock, Decimal time, binary clock;*

• складені назви *astronomical clock, atomic clock, digital clock, electric clock, flip clock, mechanical watch, pendulum clock, ceiling clock, quartz clock, radio clock, water clock, alarm clock, striking clock, cuckoo clock, chess clock, master clock, Musical clock, slave clock, time ball, time clock.*

✓ **Пропозитивна номінація**

■ Декларативне речення *the clock i can't see;*

- Імперативне речення *lock your time*;
- Фразеологічна номінація *time for coffee, scent of time, Eye of the Storm, on-time clock, definition of time, it's about time clock, Milky Way*;

Відповідно до семантичної класифікації номінацій годинників, розрізняють:

✓ **Первинну номінацію** *atomic clock, candle clock, congreve clock, digital clock, electric clock, incense clock, mechanical watch, oil-lamp clock, pendulum clock, projection clock, quantum clock, quartz clock, rolling ball clock, water clock, alarm clock, cuckoo clock, musical clock, world clock, lantern clock, lighthouse clock, longcase clock, tall-case clock, tower clock, dual time, binary flow watch, shadow clock, stamps clock, Musical cuckoo clock with real water*;

✓ **Вторинну номінацію (метафоричну назву)** *Liquid time, Milky Way, bike wheel clock, Fan Clock, star wars clock, capsule clock, clock tuner, ring watch, puzzle, X watch, cassette watch, clip watch, magnet clock, Hidden Time Watch, Dawn watch, Everyday Special, mirror watch, sharing watch, time switch, twilight watch, Continue Time Clock, Light o'clock, sandglass clock, geek clock, Fortis IQ, Study ball, Forerunner, Aromawaker, Timeless Garden, wane clock, "Weekend Clock", Braille watches, Verbarius clock, Taskwatch-whiteboard, touch time, Dual Time, egg clock, Spring Drive, master clock, slave clock, speaking clock, talking clock, auditory clock, time ball, world clock, Balloon Clock, Orbit Clock, floral clock, flower clock, skeleton clock, mystic wall clock, race clock, rim clock, illusion clock, broke clock, Buddha time, gravity watch*.

Серед основних словотвірних механізмів, які використовуються для створення нових назв на позначення годинників, найбільш продуктивними є:

- ✓ основоскладання: *Moonwatch (moon + watch), Aromawaker (aroma + waker), hourglass (hour + glass), sandglass (sand + glass), stopwatch (stop + watch), Worldtime Clock (world + time clock)*;
- ✓ телескопія *Chocomatic (chocolate + automatic)*;
- ✓ декапіталізація *italk alarm clock (I talk alarm clock), the clock i can't see (the clock I can't see), cd-clock (CD-clock)*;
- ✓ скорочення:

- апокопи: *OXY* (від *oxygen*), *ORB* (від *orbit*);
- абрєвіації *100% LED Watch*, *led wallclock* (від *light emitting diode*).

У цих випадках відбувається одночасний процес абрєвіації та декапіталізації.

Прикладами використання поліномінації як номінативного механізму можуть бути:

- *Congreve clock / Congreve's Rolling Ball Clock / Oscillating Path Rolling Ball Clock*;
- *analog clock with digital display / flip clock*;
- *hourglass / sandglass / sand timer / sand clock / egg timer / egg clock*;
- *radio clock / radio-controlled clock*;
- *talking clock / speaking clock / auditory clock*;
- *time clock / clock card machine / clock time recorder*;
- *world clock / Worldtime Clock*;
- *floral clock / flower clock*;
- *longcase clock / tall-case clock / floor clock / grandfather clock / grandmother clock / granddaughter clock*.

Назви *grandfather clock / grandmother clock / granddaughter clock* позначають розмір годинника, виконаного в одному стилі за ієрархією *father – mother – daughter*.

Під час надання назви того чи іншого годинника дизайнери використовують такі когнітивні механізми:

✓ аналогію (подібність до певного предмета, літери алфавіту або явища), що відбивається у метафоричних назвах, наприклад: *moonwatch*, *liquid time*, *milky way*, *bike wheel clock*, *fan Clock*, *star wars clock*, *capsule clock*, *clock tuner*, *X watch*, *puzzle*, *cassette watch*, *ring watch*,

✓ зазначення додаткових функцій годинника: *Wall Clocks Wall Stickers*, *cd-clock*, *the Chocomatic*, *Taskwatch-whiteboard*, *Receipt clock*, *flavor of time*, *aromawaker*, *geek clock*, *clip watch*, *sharing watch*, *lock your time*, *mirror watch*, *magnet clock*,

✓ відображення оздоблення та орнаменту годинника, наприклад: *Eyjafjallajokull watch*, *zodiac clock*, *cycle watch*, *pixel clock*, *Friends Clock*, *rainbow clock*, [Moustache Round Wallclock](#).

XX-XXI століття – епоха кардинальних, істотних змін не лише в суспільно-політичному житті, а й у науково-технічній сфері. Сучасні годинники відрізняються від попередніх оригінальними формами і додатковими функціями, незвичним оздобленням та механізмом дії. Годинники втрачають звичні стрілки і цифри, замість яких з'являються інші механізми, такі як лазер, рідина і т. ін. Назви годинників також зазнають суттєвих змін. Через посилену увагу до формотворчості зростає кількість метафоричних номінацій, утворених шляхом основокладання та телескопії, номінацій засобами речення та фрази, що є відображенням поєднання кількох елементів та функцій не лише в самому годиннику, але і в його назві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Воронов Н. В.* Что такое дизайн? / Никита Васильевич Воронов. – М. ЗНАНИЕ, 1969. 40 с.

2. *Костенко А.Я., Зимина О. С.* Благоустройство квартиры: комфорт, эстетика. / Александр Яковлевич Костенко, Ольга Семеновна Зимина. – К.: "Будівельник", 1986. – 167 с., [2] л. цв. ил. – Библиогр.: с. 167.

3. *Плотников Ю. А.* Теоретические проблемы дизайна / Юрий Александрович Плотников. – Рига: редакционно-издательский отдел МИПКСНХ Латвийской ССР, 1979. – 62 с. – Библиогр. С. 60-61.

4. *Фиелл Шарлотта.* Энциклопедия дизайна. Концепции. Материалы. Стили / Шарлотта Фиелл, Питер Фиелл.: пер. с англ. А. В. Шилова. – М.: АСТ:Астрель, 2008. – 192 с.: ил. 3.

5. *Філатова О.О.* Вербалізація концепту КОМФОРТ в англійській мові XX-XXI століть.: дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.04 – "Германські мови" / Олена Олександрівна Філатова. – К., 2012. – 395 с.

6. *Тоффлер Э.* Шок будущего: Пер. с англ. / Э. Тоффлер. – М.: ООО "Издательство АСТ", 2002. – 557 с.

Список джерел ілюстративного матеріалу

www.trendhunter.com

www.novate.ru

www.opulentitems.com

<http://www.darkroastedblend.com>

<http://www.cuckoooclocknest.com.au>

<http://www.zazzle.com>

Стаття надійшла до редакції 25.04.13.

Филатова А.А., к.филол.н, ассист.,
Институт филологии КНУ имени Тараса Шевченко

НОВЫЕ АНГЛИЙСКИЕ НОМИНАЦИИ ЧАСОВ

В статье рассматриваются новые английские номинации для обозначения часов. Основным источником материала исследования стали специализированные сайты посвященные новинкам в сфере бытовых предметов, а именно разных видов часов. Лексические единицы анализируются с точки зрения лексической, пропозитивной, первичной и вторичной номинации, разных словообразовательных механизмов. Обращается внимание на полиноминацию как один из видов создания названия для часов.

Ключевые слова: номинация, лексическая единица, лексическая номинация, пропозитивная номинация, первичная номинация, вторичная номинация, словообразование, полиноминация.

Filatova O.O., PhD, Assistant Professor
Taras Shevchenko National University of Kyiv

NEW ENGLISH NAMES FOR WATCHES

The article studies new English naming units for watches. The main research sources are special site about innovations among interior objects, namely different kinds of watches. Lexical units are analyzed from the perspective of lexical and propositional, primary and secondary nomination, different wordbuilding patterns. The author also focuses on polinomination as one of the ways to create a new name for a watch.

Key words: naming unit, lexical unit, lexical nomination, propositional nomination, primary nomination, secondary nomination, wordbuilding, polinomination.

УДК 811.112:004.738.2

Фіщенко М.В., маг.,
Інституту Філології КНУ імені Тараса Шевченка

МОВНІ І ПОЗАМОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ БЛОГІНГУ ТА МІКРОБЛОГІНГУ ЯК РІЗНОВИДУ ІНТЕРНЕТ-ЖАНРУ

У роботі розглянуто мовні і позамовні характеристики блогінгу та мікроблогінгу. Зроблено висновок про те, що Твіттер є однією із провідних форм інтернет-комунікації.